

Inhoud

Voorwoord	8
Leeswijzer voor dit boek	12
1 Inleiding op het thema bloeikracht en op persoonsvorming	13
1.1 Het doel van dit boek	14
1.2 Bloeikracht centraal	15
1.3 De benadering van persoonsvorming in dit boek	18
1.4 De doelen van onderwijs	19
1.5 Wat verstaan we onder persoonsvorming?	21
1.6 Aandacht voor persoonsvorming bevordert ook cognitief leren	23
1.7 Persoonsvorming omvat andere bekende gebieden	25
1.8 De school als oefenplaats	28
1.9 School en thuis	30
1.10 Vooruitblik	30
2 Persoonsvorming: de vijf leergebieden	31
2.1 Vijf leergebieden	32
2.2 Leergebied 1 Kernkracht: Kernkwaliteiten en talenten	34
2.3 Leergebied 2 Focuskracht: Aandacht, bewustzijn en zelfregulatie	36
2.4 Leergebied 3 Creatiekracht: Creativiteit en probleemoplossend vermogen	40
2.5 Leergebied 4 Zijnskracht: Zijn, samenzijn en samenleven	42
2.6 Leergebied 5 Koerskracht: Informatieverwerking, waarden en moreel kompas	44
2.7 Werken met vijf leergebieden	46
2.8 Vooruitblik	48
3 Een positieve pedagogiek: het theoretische fundament	51
3.1 Inleiding	52
3.2 Het kind centraal	53
3.3 Een actuele wetenschappelijke basis	54
3.4 Een positieve pedagogiek	54
3.5 Uitgaan van hoop	57
3.6 De ontwikkeling van een eigen identiteit en innerlijk kompas	58
3.7 De zelfdeterminatietheorie	59
3.8 Bewustzijnsontwikkeling en zelfregulatie	61
3.9 De ontwikkeling van een groei-mindset	62
3.10 Hersenonderzoek	62

3.11	Het hele kind	64
3.12	De relatie leraar-leerling	64
3.13	Tot slot	66
4	1 KERNKRACHT: Kernkwaliteiten en talenten	69
I	Inleiding op leergebied 1 Kernkracht	72
4.1	Kernkracht	72
4.2	Kernkwaliteiten voelen en inzetten geeft kernkracht	76
4.3	Talenten	78
4.4	Het bevorderen van kernkwaliteiten en talenten in het onderwijs	79
4.5	Flow	80
II	Wat vraagt leergebied 1 van je als leerkracht?	84
III	Leerdoelen bij leergebied 1 Kernkracht	87
IV	Voorbeelden van werkvormen en instrumenten	90
V	Verdieping en wetenschappelijke onderbouwing van leergebied 1 Kernkracht	98
5	2 FOCUSKRACHT: Aandacht, bewustzijn en zelfregulatie	105
I	Inleiding op leergebied 2 Focuskracht	108
5.1	Focuskracht	108
5.2	Bronnen van gedrag	109
5.3	Aandacht en bewustzijn	112
5.4	Reflectiegewoonten	115
5.5	Reflecteren over overtuigingen	118
5.6	Zelfregulatie en executieve vaardigheden	119
II	Wat vraagt leergebied 2 van je als leerkracht?	121
III	Leerdoelen bij leergebied 2 Focuskracht:	123
IV	Voorbeelden van werkvormen en instrumenten	126
V	Verdieping en wetenschappelijke onderbouwing van leergebied 2 Focuskracht	134
6	3 CREATIEKRACHT: Probleemoplossend vermogen en creativiteit	147
I	Inleiding op leergebied 3 Creatiekracht	150
6.1	Creatiekracht	150
6.2	Probleemoplossend vermogen	150
6.3	Oplossingsstrategieën	155
6.4	Creativiteit	156
6.5	Uitingsvormen van creativiteit	157
6.6	Kernkwaliteiten die helpen bij creativiteit	159
6.7	De weg naar creativiteit: spelregels	160
6.8	Belemmeringen die creatiekracht blokkeren	163
6.9	Nieuwe mogelijkheden zien	165

6.10	Het ontwikkelen van creatiekracht	166
II	Wat vraagt leergebied 3 van je als leerkracht?	169
III	Leerdoelen bij leergebied 3 Creatiekracht	171
IV	Voorbeelden van werkvormen en instrumenten	174
V	Verdieping en wetenschappelijke onderbouwing van leergebied 3 Creatiekracht	181
7	4 ZIJNSKRACHT: Zijn, samenzijn en samenleven	187
I	Inleiding op leergebied 4 Zijnskracht	190
	7.1 Zijnskracht	190
	7.2 Invloed van de drie basisbehoeften op zijnskracht	193
	7.3 Burgerschapsonderwijs, zijnskracht en de ontwikkeling van democratische waarden	194
II	Wat vraagt leergebied 4 van je als leerkracht?	197
III	Leerdoelen bij leergebied 4 Zijnskracht	199
IV	Voorbeelden van werkvormen en instrumenten	202
V	Verdieping en wetenschappelijke onderbouwing van leergebied 4 Zijnskracht	210
8	5 KOERSKRACHT: Informatieverwerking, waarden en moreel kompas	221
I	Inleiding op leergebied 5 Koerskracht	224
	8.1 Koerskracht	224
	8.2 Informatieverwerking	225
	8.3 Waarden	227
	8.4 Moreel kompas	230
II	Wat vraagt leergebied 5 van je als leerkracht?	233
III	Leerdoelen bij leergebied 5 Koerskracht	235
IV	Voorbeelden van werkvormen en instrumenten	238
V	Verdieping en wetenschappelijke onderbouwing van leergebied 5 Koerskracht	247
	Nawoord	259
	Referenties	261
	Lijst van voorbeelden	272
	Lijst van oefeningen	274
	Over de auteurs	275
	Register	277